

UIT DE SCHRIFT

Bij de Jaarwisseling.

En de HEERE sloot achter hem toe.
Gen. 7:16.

Eindelijk is de ark gered. Na de lange jaren van voorbereiding staat ze daar nu, en kan nu in haar geweldige ruimten bergen, wat naar Gods bevel daarin schuilplaats vinden mag. Dat alles stroomt er binnen, tot ook het laatste van alle levende ziel er in is opgenomen. Nu zijn alle dingen gered, en kunnen de wateren worden afgewacht.

Of neen, nog één ding ontbreekt er aan: de deur is nog niet gesloten. Niet door Noachs verzuim — neen, daar is iets wonderlijks met die deur; ze moet ongesloten blijven, tot de HEERE zelf het doet. Goddelijke vingers schuiven de grendelen er voor; nu is de deur gesloten, door Gods eigen hand, en nu, waag het maar, op d' ongewisse haren van d' oceaan; waag het maar, het is veilig, want de Eeuwige zelf sloot immers de deur toe.

Dat had Noach zelf evengoed kunnen doen. Wat voor moeite is daar nu in? En toch doet de Heere het. Dat zal voor Noach en de zijnen een teken zijn: het is veilig, want de Heere zelf heeft de deur gesloten. Laat nu de watervloeden maar slaan en de storm maar gieren in de onafzienbare eenzaamheid van de wereldzee, het deert niet, veilig is het, waar de Heere zelf de deur gesloten heeft.

De ark van Noach heeft typische beteekenis. Beeld van de Kerk van Jezus Christus, en van den Middelaar zelf, en van de verkiezing der genade.

Daarom heeft dat simpele gebeuren met de deur in Noachs ark zoo diepe beduidenis voor den geloovige temidden van den wereldstorm. De Heere sluit achter de Gemeente toe, en achter den enkelen geloovige — en dan is het veilig.

De Heere heeft niet alleen om Noachs wil zelf de deur gesloten, maar ook om allen, die in later eeuw in het scheepjen onder Jezus' hoede geborgen zullen zijn. In die daad Gods is een stem: dat het veilig is voor de Kerk, omdat de Heere de deur achter haar sluit.

Bij de wisseling der tijden roept ons dat zijn heerlijke prediking toe van veiligheid bij Jezus Christus en bij de trouw des HEEREN.

Reeds verstierf bijna het jaar 1933. We hebben op de wijde wereldzee het razen gehoord van den storm. De golven namen het scheepje op en wierpen het neer in diepe afgronden. En nu, aan het eind, zitten we neer en overdenken en zien terug.

Hoeveel herinneringen gaan door ons hoofd. Heugenis van snerpande smart. En van bewarende genade. Van angst, die werd beschaamd, en van hulp, die werd genoten. Van troost zelfs, die Gods eigen hand voorzichtig en verzachtend druppelde in diepe wonden die geslagen werden.

En nu, aan het einde, hebben we reden, te aanbidden, en te zien, dankend, dat het veilig was in den storm bij Hem; want de Heere had zelf de deur toegesloten.

Even hebben we tijd om te poozen, om ons te bezinnen over het jaar, dat ging. Bij het hooren van den klokslag is het alweer voorbij, en het nieuwe jaar schrijft zijn nooit gezien cijfer aan den opdoemenden horizon.

1934.
Nieuwe perspectieven. Nieuwe mogelijkheden. Nieuwe zorgen. Nieuwe vragen. Wat zal dat jaar ons brengen? Hoe zal het worden met de volken? Zal de wereld een toenadering zien, die noodzakelijk is, als ze niet naar den afgrond glijden zal en vergaan?

Zal de verdwazing der volken nog geen einde nemen?

Zullen de conflicten nog niet worden opgelost? Zal het verwarde kluwen der maatschappelijke en sociale en staatkundige problemen nog verder in elkaar worden gescheurd?

Duizend zorgen; duizend vragen.....

Maar, als de Nieuwjaarsmorgen rijst aan den donkeren horizon, dan moge wie geen God heeft angstig vragen en bitter klagen; dan moge wie als eenig geloofsartikel het *après nous le déluge* heeft met een nieuwen roes het nieuwe jaar begroeten — de gemeente des Heeren heeft een vasten grond onder de voeten. Zij heeft de prediking van de ark ontvangen: de HEERE sloot achter haar toe.

Het is zoo veilig, achter die gesloten deur. Zelfs al zou in 1934 de storm nog feller gaan razen en het scheepjen beuken en dreigen te doen vergaan — het is veilig achter de gesloten deur.

Veilig, voor wie bij Jezus den Heere schuilend het nieuwe jaar begint.

Dan knielt aan boord de schepeling in den storm op den Nieuwjaarsmorgen en bidt:

Daar velen twijfelmoedig klagen:
„Wie zal ons 't goede toch doen zien?“
Doe Gij o Heer, na 't langstg klagen,
Ons 't lieffelijk licht Uws aanschijns dagen
En wil Uw rijke gunst ons bién.

C. B.

KERKELUK LEVEN

Doctoraal examen voor predikanten? (III.)

In ons voorgaande artikel lieten we reeds uitkomen, hoe o.i. allermint een bepaalde speciale kerkelijk-synodale uitspraak noodzakelijk is, volgens welke, om predikant te worden, een doctoraal examen altijd en voor ieder noodig is. We zouden daar zelfs tégen zijn, hoezeer we ook, niet het minst in den tegenwoordigen toestand, de voorbereiding tot dit examen voor de meesten wenschelijk zouden achten.

Neen, we wijzen hier op den gang van het leven.

Deze is allereerst hierin openbaar geworden, dat er over heel de linie zeer velen zijn, die de voortzetting der studie tot het doctoraal examen ook voor andere dan theologische beroepen voor zich begeeren. En wat de practijk van het kerkelijk leven betreft: er zijn er in den laatsten tijd al meer, die het doctoraal examen hebben gezocht, en met goede vrucht hebben afgelegd.

Ook dit laatste zegt ons veel. Mijns inziens is dit goed. Ook als er geen promotie op volgt, heeft men toch veel eraan, als men het doctoraal examen, naar de nieuwe daarvoor getroffen regeling, aflegt. Het oudere doctoraal examen was feitelijk niet veel meer dan de uitbreiding van het candidaats-examen; men begon zich slechts te specialiseeren, als men aan het schrijven der dissertatie toekwam.

Maar in de laatste jaren wordt de specialisering reeds begonnen bij de voorbereiding van het doctoraal examen.

Hoe meer candidaten er dus komen, die zich daartoe voorbereiden, hoe zelfstandiger zij leeren werken, hoe meer ze de gelegenheid verkrijgen, zich in een bepaalde richting te ontwikkelen, en bepaalde onderdelen van het theologische veld meer van nabij, en met diepgang, te bestudeeren.

De kerken kunnen zich niet aanstellen, alsof dit haar niet aangaat. Zij moedigen het vaak aan; zij geven er verlof toe; en vooral: zij plukken er de vruchten van. Het is voor de kerken een zegen, als er menschen zijn, die op een bepaald gebied hebben geleerd, de verschijnselen en de stroomingen en de meeningen tot den bodem toe te peilen, althans een poging daartoe aan te wenden. De prediking kan ervan winnen, zal het ook doen bij wie „gebruiken, wat ze verstaan“, om met wijlen Prof. Lindeboom te spreken. Kerkelijke rapporten zullen ervan profiteren. De kerkelijke pers zal er wel bij varen (gezonde probleemstelling). En de strijd tegen de vijanden, die al meer den schijn van vrienden aannemen, zal erdoor verdiept worden, en gezuiverd.

En zoo is er veel meer te noemen.

Wij hebben ons voor te bereiden op een harden strijd, in de komende jaren. Er zal zwaar moeten gevochten worden tegen een heirleger van tegenstanders, die al meer de typische trekken vertoonen van den doorsnee-student der rijksuniversiteiten: menschen, die niet een „geordend“ (min of meer geordend) „systeem“ van gedachten bezitten als ze de pastorie ingaan, maar die des te meer weten van de tegenwoordige probleemstellingen, de hedendaagsche probleemverschuivingen, de tegenwoordige woordverkrachtingen, en historie-valscheidingen, gelijk ik in het vorig nummer er nog een aanduidde (Erasmus en Calvijn). Wie geregeld volgt wat b.v. het „Algemeen Weekblad“ schrijft, kan zich niet ontworstelen aan den indruk, dat daar vele schrijvers aan het woord zijn, die van de hedendaagsche geestesworstelingen veel meer weten, dan de doorsnee-predikant bij ons. Ik kom er eerlijk voor uit. Ik merk er tegelijk bij op, niet om ginds iets goeds te bereiken, maar om onszelf te troosten, dat bij ons een gereformeerde dogmatiek gekend wordt, die aan onze candidaten preekstof geeft, en hen in staat stelt, rustig zich te oriënteren, van een eigen gedachtenschema uit, en hun tijd, als zij willen, te „toetsen“ („beproeven“) van een eigen beginsel uit. Ik zeg er bij, dat, ALS ik kiezen moet tusschen het een en het ander, ik dan veel liever heb wat bij ons is, dan wat bij hen is. Als ik kiezen moet tusschen het een of het ander, dan kies ik zeer beslist voor het onze, voor onze theologische vorming. En ik denk terug aan wat Prof. Dr A. Noordzij eens uitsprak op een Theologischen Schooldag — ik herinner me, dat hij met nadruk aan de pers verlot gaf, deze meening te publiceeren — dat hij n.l. de opleiding aan de rijksuniversiteiten veelszins onvoldoende vond. Prof. Noordzij, men weet het, kent daar de toestanden van nabij.

Maar — ik wil niet kiezen, hier, tusschen de ene of de andere manier.

Ik stel het dilemma niet zoo: het een, of het ander.

Ik meen, dat de eer van God, en de ernst van den komende strijd, van ons gereformeerden eischt, dat wij zullen doen: het één EN OOK het ander. Dat wij m.a.w. zullen blijven eischen, dat onze predikanten zullen weten, wat gereformeerd is, en hun dogmatiek zullen kennen, maar dat zij ook, OOK, de gelegenheid hebben moeten, en almeer zoeken moeten, tot het bestudeeren van een bepaald onderdeel der theologie zóó, dat zij in de probleemstelling van dezen tijd thuis raken, en de problemen zelf met hun wortelbegrippen kennen tot op den bodem toe.

Anders gaan wij er onder.

Wij zijn alleen stukken achter geraakt.

Laat men zich toch niet verbeelden, dat de kerken zich kunnen of mogen tevreden stellen met predikanten, die als ze candidaat zijn, in staat zijn, na enkele jaren in korten tijd wekelijks twee behoorlijke preeken te maken in een al drukker wordenden werkring. De strijd is zoo zwaar; en wie weet, hoeveel onder de intellectueelen van dezen tijd — wij zijn ook zoo aan het specialiseeren tegenwoordig — met het grootste gemak zich prijsgeven aan de toch soms ontstellend oppervlakkige probleemstellingen, en -verschuivingen, die uit ethisch en vrijzinnig kamp tot ons komen (hoeveel leeraren van middelbare scholen, en andere, gaan niet mee met leuzen, die bij eenig nadenken onderstboven werpen wat ze nog altijd in den ouden sleur denken te gelooven?), ik herhaal: wie dit weet, die voelt, dat dit alles de kerken aangaat. De kerk heeft mannen nodig, die weten, wat er te koop is.

Het is nu m.i. noodig, voor drie dingen te waarschuwen.

a) Allereerst tegen de gedachte: we hebben daar als kerken niet mee te maken. Althans, wat onze kerkelijke opleiding betreft. Deze kan volstaan met dominees af te leveren volgens het vereischte minimumrecept. Ik geloof, dat de kerken, nu ze eenmaal zelf een eigen hoogeschool gewild hebben voor haar eigen predikanten, groepen zijn, deze zóó in te richten, dat ze heel het terrein kan overzien.

Ik herhaal uitdrukkelijk, dat ik HIER heel bewust de eigenlijke promotiekwestie buiten beschouwing laat; daarover schreef ik elders. Het gaat nu over de examenstof.

Men moet mij niet tegenvoeren, dat ik op deze manier de promotiekwestie ophaal; want ieder kan de grens tusschen het een en het ander aangeven. Een dissertatie schrijft men zelfstandig, men loopt daarvoor geen college. Doctoraal examen evenwel legt men niet zelfstandig af; daarvoor wordt afzonderlijk college gegeven; het is beslist onderwijs, dat tot op zekere hoogte van wetenschappelijk kennen voert. Brengt nu eenmaal het leven zelf mee, dat uitbreiding der te onderwijzen stof goed is voor de practijk der kerken zelf, en voor de vervulling van de taak, die het formuler van bevestiging omschrijft als taak van den predikant (b.v. tegenstanders den mond kunnen stoppen) dan hebben de kerken m.i. den plicht, daaraan te beginnen.

Dat heeft met den ouden opleidingsstrijd niets te maken; men heeft eenmaal aanvaard een eigen opleiding, en deze moet dan ook worden ingericht naar den eisch der tijden, den nood der kerken. Wij zijn er werkelijk niet meer met preeken en catechiseeren. Wij zijn er niet mee als predikanten.

b) Ook zou ik willen waarschuwen tegen de extra-belasting, en verzwarende op eigen kerkelijk gezag, van het candidaats-examen. Ik denk hier aan een opmerking van Ds F. C. Meijster. Op drie gronden. Allereerst deze: het candidaats-examen moet blijven wat het is (het is toch al zwaar in Kampen, van de V. U. weet ik het niet, ik geloof het inmiddels graag even zwaar) voor diegenen, die geen doctoraal examen willen afleggen. Want, naar ik reeds zei: verplichtend voor iedereen wil ik het niet stellen. Bovendien: men moet niet den hand met de algemeene toestanden en regelingen op het gebied van het hooger onderwijs aan rijksinstellingen verbreken. In de derde plaats: men moet niet het examen te Kampen verzwaren, als het niet tegelijk gebeurt aan de V. U. (immers, dan wordt de weg naar Kampen voor wie nog eens over promotie denkt, nog zwaarder gemaakt, dan hij toch reeds is; een feit is immers reeds nu, dat wie van Kampen komt naar de Vrije Universiteit ter wille van een eventuele promotie, voor zijn doctoraal examen in ongunstiger positie is, dan wie candidaat van de V. U. is; hetgeen m.i. niet bevorderlijk is aan een gezonde ontwikkeling van Kampen, reeds gelijk het thans is, wijl m.i. ELKE der beide instellingen zich moet kunnen ontwikkelen zonder dat gereflecteerd wordt op het bestaan der andere). Maar het is van de V. U. niet te vragen, dat zij haar candidaats-examen zal veranderen, om nog wat examenstof daarin op te bergen, welke zij evengoed bij het doctoraal examen kan onderbrengen.

c) El
nier w
van de
maakt.
schapp
maal es
danig d
hel nie
examen
examen
effectis
maal d
nood al
paar p
doch m
aliseer
tijd we
zelf de
het as
lijk, er
ook hoo
van de
voor G
ambtsdi
procent
in dit
strooker
verlang
Volge

In he
de kers
bundel
nuewe
Daar
bundel,
kan: to
tot het
blik. Al
de Sylv
een Oud
„Hier
W. Aa
De be
meer o
„groep
ten bij
werp of
zen, „s
beneven
„Vierda
Opval
sonnet-v
„sonnet
mingen
de „pas
Die s
van de
Gidsers.
rondom
individu
emotie“.
De door
bouw, d
ruimte l
de expr
gevoelen
en het
deren. N
sonnette
rustige
subtile
den nee
En d
Nieuwe
klank v
moest v
woord-c
en nieu
listieke
houwde
vervaard
In de
geheel
bestaan
jongere
begeerde
meer de
viduele
voorgro
soortig
Juist de
het zijn
bij de s
van de
dichters
lijkheid,
*) Uitg.